

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष
प्रशासन सेवा, सहायक अधिकृत पद (तह ६) को
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण:- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क:- २००
 द्वितीय चरण:- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क:- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण:- लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क:- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान, अभिरूचि परीक्षण र English तथा संथागत ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न x १ अङ्क	४५ मिनेट
				छोटो उत्तर आउने प्रश्न	६ प्रश्न x ५ अङ्क	१ घण्टा
				लामो उत्तर आउने प्रश्न	२ प्रश्न x १० अङ्क	३० मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	१० प्रश्न x १० अङ्क =	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण (Interview): पूर्णाङ्क:- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक Multiple Choice प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा दुई बढी टिप्पणीहरू (short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नु पर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुन सुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति: २०८०/१२/३०

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष
प्रशासन सेवा, सहायक अधिकृत पद (तह ६) को
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:

सामान्य ज्ञान, बौद्धिक परीक्षण, अंग्रेजी भाषा र संस्थागत ज्ञान
खण्ड (क) — सामान्य ज्ञान, अभिरूचि परीक्षण र अंग्रेजी भाषा (५० अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान (२५)

१.१ भूगोल र वातावरण (५ अङ्क)

- १.१.१ विश्वको भूगोल: महादेश, महासागर, अक्षांश, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा, समय, दूरी, पर्वतश्रृंखला, मरुभूमि, नदी, हिमनदी, ताल
- १.१.२ नेपालको भूगोल: धरातलिय स्वरूप, किसिम, विशेषता, जलवायु, हावापानी, जनजीवन, प्रमुख प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- १.१.३ दिगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, वातावरण, जनसांख्यिकी, शहरीकरण, वसाईसराई र राष्ट्रिय सम्पदाहरू सम्बन्धी विषयहरू

१.२ इतिहास (५ अङ्क)

- १.२.१ विश्वको इतिहास: विश्वका महत्वपूर्ण ऐतिहासिक घटनाहरू, औद्योगिक क्रान्ति फ्रान्सको राज्यक्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, रुसी क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रता सङ्ग्रामका घटना, कारण र परिणामहरू
- १.२.२ नेपालको इतिहास: नेपालको प्राचिन तथा मध्यकालको राजनीतिक, आर्थिक एवं सामाजिक अवस्था र आधुनिक नेपालको इतिहास र महत्वपूर्ण घटनाहरू

१.३ नेपालको सामाजिक अवस्था र शासनपद्धति (५ अङ्क)

- १.३.१ नेपाली समाजका प्रचलित धर्म, प्रथा, परम्परा, सामाजिक मूल्य र मान्यता, जातजाति, भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति,
- १.३.२ शासनपद्धति र शासन — संवैधानिक विकासक्रम, नेपालको संविधान, राजनैतिक व्यवस्था, नेपालको प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम, नेपालको सघीय, प्रादेशिक र स्थानीय संरचना तथा शासन प्रणाली सम्बन्धी जानकारी

१.४ आर्थिक पक्षहरू (५ अङ्क)

- १.४.१ आर्थिक परिसूचकहरू (आर्थिक वृद्धि, कुल राष्ट्रिय/ग्राहस्थ उत्पादन, प्रति व्यक्ति आय, व्यापार घाटा, विप्रेषण, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग)
- १.४.२ नेपालमा कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, उर्जा तथा विद्युतको अवस्था
- १.४.३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, तिनका कारोबार तथा नेपालको आर्थिक विकासमा तिनको योगदान
- १.४.४ अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग, वैदेशिक व्यापार, वैदेशिक लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण

१.५ अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र समसामयिक गतिविधिहरू (५ अङ्क)

- १.५.१ संयुक्त राष्ट्र संघ (UNO) र यसका एजेन्सीहरू, विश्व व्यापार संगठन (WTO) र युरोपियन युनियन (EU) स्थापना, उद्देश्य, तिनका गतिविधिहरू

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष
प्रशासन सेवा, सहायक अधिकृत पद (तह ६) को
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- १.५.२ सार्क, BIMSTEC को स्थापना, उद्देश्य, प्रमुख अंगहरू र गतिविधिहरू
- १.५.३ विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक, एशियाली पूर्वाधार लगानी बैंक (AIIB) जस्ता सहयोग नियोगहरू
- १.५.४ Asian Credit Supplementation Institution Confederation (ACSIC), तथा International Association of Deposit Insurers (IADI) : स्थापना, उद्देश्य, तिनका गतिविधिहरू
- १.५.५ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू
- १.५.६ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि र यसको उपयोगिता

२. सामान्य अभिरूचि परीक्षण (General Aptitude Test) (१५ अङ्क)

- २.१ Verbal reasoning such as series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, common property, matrices, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, logical reasoning and analytical ability. (5 × 1 = 5 Marks)
- २.२ Non-verbal reasoning such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, construction of squares and triangles, and figure formation and analysis, water images, mirror images, embedded figures. (5 × 1 = 5 Marks)
- २.३ Quantitative aptitude such as arithmetical reasoning/operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work, data interpretation - charts, graphs, tables, data sufficiency. (5 × 1 = 5 Marks)

३. English Language Competence Test (10 Marks)

- ३.१ **Comprehension:** Questions will be asked based on the passage about 200-250 words given. The questions will try to accommodate the following areas:
- Fact finding, Inferential, Core theme, True/false identification, Issues raised and Language based (4 × 1 = 4 Marks)
- ३.२ **Vocabulary:** Questions will be asked to assess their grasp on the English language vocabulary. The questions will be of the following nature:
- Meaning of the words (literal /figurative/contextual), Single word for expressions, Synonyms/antonyms, Derivatives and Homonyms/homophones (3 × 1 = 3 Marks)
- ३.३ **Syntactic ability:** Questions will be asked to assess the syntactic ability of the candidates. The questions will be based on the following categories:
- Agreement, Tense aspect, Parallel structures, Clauses, Modifier, Conditionals, Phrasal expressions, Shifts (tense, number, person), Transformations, Varieties, Prepositions/conjunctions and Parts of speech (3 × 1 = 3 Marks)

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष
प्रशासन सेवा, सहायक अधिकृत पद (तह ६) को
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
खण्ड (ख) — संस्थागत ज्ञान एवं समसामयिक मामिला (५० अङ्क)

४. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण सम्बन्धी ज्ञान ($3 \times 5 + 9 \times 10 = 25$)

- ४.१. निक्षेप सुरक्षणको अवधारणा, मान्यता तथा सिद्धान्तहरू
- ४.२. कर्जा सुरक्षणको अवधारणा, मान्यता तथा सिद्धान्तहरू
- ४.३. वित्तीय जोखिम व्यवस्थापन
- ४.४. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको सामान्य जानकारीहरू
 - ४.४.१. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष : परिचय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कार्यक्षेत्र र विद्यमान अवस्था
 - ४.४.२. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषका विद्यमान सबल र दुर्बल पक्षहरू तथा अवसर र चुनौतीहरू
- ४.५. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषबाट संचालित सुरक्षण कार्यक्रमहरू
- ४.६. कोषबाट प्रकाशित आर्थिक तथा वित्तीय प्रतिवेदनहरू
- ४.७. कोषको लगानी सम्बन्धी व्यवस्था
 - ४.७.१. लगानीका क्षेत्रहरू, लगानीको मूल्याङ्कन र विश्लेषण तथा लगानी गर्ने आधारहरू
 - ४.७.२. लगानी सम्बन्धी योजना तर्जुमा, विश्लेषण र मूल्याङ्कन व्यवस्था
 - ४.७.३. लगानीको जोखिम विश्लेषण, मापन र व्यवस्थापन
- ४.८. अर्थतन्त्रमा निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको योगदान
- ४.९. महालेखा परीक्षकको कार्यालय, लोक सेवा आयोग, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल राष्ट्र बैंक र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको काम कर्तव्य र अधिकार तथा कोषसंगको सम्बन्ध
- ४.१०. संघीय संरचनामा निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको भूमिका

५. आर्थिक तथा वित्तीय प्रणाली ($3 \times 5 + 9 \times 10 = 25$)

- ५.१. आर्थिक नीति, वित्त नीति र मौद्रिक नीति
- ५.२. सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापन
- ५.३. नेपालको मुद्रा बजार, पूँजी बजार र बीमा बजार
- ५.४. विश्व अर्थतन्त्र र नेपालको अर्थ व्यवस्था
- ५.५. कर्जा प्रवाह र असूली
- ५.६. बजेटको अवधारणा, किसिम, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, नियन्त्रण र मूल्यांकन व्यवस्था
- ५.७. आर्थिक विकासमा सरकारी, निजी तथा सहकारी संस्थाहरूको भूमिका
- ५.८. विश्वव्यापीकरण र आर्थिक उदारीकरण

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष
प्रशासन सेवा, सहायक अधिकृत पद (तह ६) को
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) — (३×१० अङ्क = ३० अङ्क)

१. व्यवस्थापकीय कार्य तथा प्रकृया (Managerial Function and Process)
- १.१. व्यवस्थापन — अवधारणा, कार्य, सिद्धान्त, नवीनतम अवधारणा र चुनौती
 - १.२. संस्थागत सुशासन (Corporate Governance) को अवधारणा, विशेषता तथा मान्यताहरू
 - १.३. सेवा प्रवाहमा विद्युतीय शासन (e-Governance) को प्रयोग र नागरिक संलग्नता
 - १.४. असल व्यवस्थापकका गुणहरू, व्यवस्थापकको भूमिका, व्यवस्थापकीय सीपहरू, व्यवस्थापकीय नैतिकता (Managerial Ethics)
 - १.५. रणनीतिक व्यवस्थापन (Strategic Management)
 - १.६. मानव संसाधन व्यवस्थापन: अवधारणा, आयामहरू र चुनौतीहरू
 - १.७. नेतृत्व, उत्प्रेरणा, मनोबल, निर्णय निर्माण प्रक्रिया, समस्या समाधान तथा संचार सीप
 - १.८. सामूहिक सौदावाजी (Collective Bargaining), वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू
 - १.९. द्वन्द व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, विपद व्यवस्थापन, जोखिम व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन

खण्ड (ख) — (४×१० अङ्क = ४० अङ्क)

२. लेखा तथा लेखापरीक्षण (Accounting & Auditing)
- २.१ लेखा र लेखा प्रणालीको सर्वमान्य सिद्धान्त
 - २.२ वित्तीय (Financial), लागत (Cost) तथा व्यवस्थापन (Management) लेखा प्रणाली
 - २.३ लेखामानको आवश्यकता महत्व र उपादेयता
 - २.४ नेपाल लेखामान (Nepal Accounting Standards), नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान (Nepal Financial Reporting Standards), अन्तरराष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदन प्रणाली (International Financial Reporting System), नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Nepal Public Sector Accounting Standards) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - २.५ लेखा परीक्षण तथा नियन्त्रण: लेखापरीक्षणको परीभाषा, उद्देश्य, आधारभूत सिद्धान्त, किसिम, र महत्व, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र यसका तरीकाहरू, सरकारी स्वामित्वका संगठित संस्थाको लेखापरीक्षणको व्यवस्था
३. वित्तीय व्यवस्थापन (Financial Management)
- ३.१ वित्तीय व्यवस्थापन र यसका सिद्धान्तहरू (Financial Management & Its Principles)
 - ३.२ वित्तीय विवरण विश्लेषण (Financial Statement Analysis)
 - ३.३ जोखिम विश्लेषण (Risk Analysis)
 - ३.४ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Management Information System)
 - ३.५ वित्तीय योजना तथा नियन्त्रण र चालू पूँजी व्यवस्थापन (Financial planning and control & working capital management)
 - ३.६ वित्तीय स्थिरता कायम गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक, धितोपत्र बोर्ड, नेपाल बीमा प्राधिकरण तथा अन्य वित्तीय निकायहरूको भूमिका (Role of Nepal Rastra Bank, SEBON, Nepal Insurance Authority & Other Financial Entities in maintaining financial stability)

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष
प्रशासन सेवा, सहायक अधिकृत पद (तह ६) को
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ग) — (३×१० अङ्क = ३० अङ्क)

४. संविधान तथा सम्बद्ध कानूनहरु

- ४.१ नेपालको संविधान
- ४.२ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८
- ४.३ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३
- ४.४ बीमा ऐन, २०७९
- ४.५ कम्पनी ऐन, २०६३
- ४.६ सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को परिच्छेद: २,४,५
- ४.७ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को भाग: २ कसुर र सजाय
- ४.८ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ परिच्छेद: २,४,५
- ४.९ सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को परिच्छेद: १,२ र ७
- ४.१० कोषसंग सम्बन्धित कानूनी व्यवस्था
 - ४.१०.१ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष ऐन, २०७३
 - ४.१०.२ निक्षेप सुरक्षण नियमावली, २०७५
 - ४.१०.३ कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०७५
 - ४.१०.४ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष लगानी विनियमावली, २०७४
 - ४.१०.५ खरिद तथा आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०७३
 - ४.१०.६ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष कर्मचारी सेवाशर्त सम्बन्धी विनियमावली, २०७४
 - ४.१०.७ जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६
 - ४.१०.८ व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यविधि, २०७६